

„Písek — živé jihočeské Athény“

I. část

**Doprovodná a důvodová zpráva - výchozí analýza kultury ve
městě Písek**

OBSAH

Úvod

1. Postup studie

2. Metodologie

2.1.Sběr dat

2.1.1.Studium dokumentů

2.1.2.Zúčastněná pozorování

2.1.3.Kvalitativní rozhovory

2.1.4.Šetření ve školství

2.1.5. Šetření v cestovním ruchu

2.2. Analýza

2.2.1. Analýza silných a slabých stránek

2.2.2. Analýza systému financování kultury

3. Charakteristika města Písek

4. Písecká kulturní infrastruktura

4.1. Prostory a instituce

4.2. Programová nabídka

4.3. Organizační struktura písecké kultury

4.4. Uživatelé písecké kultury

4.5. Informovanost o kulturních projektech ve městě

5. Problémová místa – Vztahy a souvislosti

5.1. Vztahy a souvislosti - městské kulturní instituce

5.1.1. Centrum kultury města Písku – příspěvková organizace

5.1.1.1. Specifická role Centra kultury v písecké kultuře

5.1.2. Městská knihovna Písek – příspěvková organizace

5.1.3. Sladovna Písek – obecně prospěšná společnost

5.1.4. Destinační společnost Píseckem – s.r.o.

5.2. Vztahy a souvislosti – vysoce estetické vs spotřební a užité

5.3. Vztahy a souvislosti – profesionální a amatérská kultura ve městě

5.3.1. Profesionálové v městských institucích

5.3.2. Profesionálové v neziskových organizacích

5.3.3. Divadlo Pod čarou

- 5.4. Vztahy a souvislosti – regionální a nadregionální
- 5.5. Podpora a financování písecké kultury ze strany města
- 5.6. Spolupráce-sdílení-zapojení, cílení a vyhodnocování
- 5.7. Participace
- 5.8. Vzdělání – uživatelé

6. Cestovní ruch jako součást strategie rozvoje kultury ve městě

- 6.1. Destinační management a jeho diskontinuita
- 6.2. Hoteliéři jako významná skupina poskytovatelů služeb v CR
- 6.3. Cílová skupina návštěvníků města
- 6.4. Potenciál kultury pro rozvoj cestovního ruchu
 - 6.4.1. Kamenný most
 - 6.4.2. Sladovna
 - 6.4.3. Kulturní události ve městě
 - 6.4.4. Propagace města jako turistického cíle

Úvod

Předkládaný dokument je první částí návrhu kulturní strategie města Písku. Navazuje na dílčí zprávu – situační analýzu, která byla zpracována v listopadu roku 2016, a v březnu 2017 doplněna o část věnovanou cestovnímu ruchu. Zpráva odráží stav Písecké kultury tak, jak ji autoři zastihli v průběhu podzimu roku 2016. Některé skutečnosti se proto mohly změnit.

1. Postup studie

Zopakujeme-li definici záměru naší studie - *Jak nastavit fungování třech velkých městských kulturních institucí, tak aby jejich role byly vzájemně komplementární a zároveň v Písku nechyběla žádná podstatná veřejná kulturní služba?* - následující část textu pak představuje způsob, jakým jsme se rozhodli výše popsané zadání naplňovat.

Práci na studii jsme se rozhodli rozdělit do etap. Každá etapa vyžaduje specifickou metodu a zpracování. Etapy lze charakterizovat následujícím způsobem:

1.1.etapa – zmapování kulturního života s přesahem do cestovního ruchu

Analýza dokumentů – kultura (programy rozvoje, koncepční dokumenty městských kulturních zařízení, výroční zprávy, statusy, databáze apod. ostatních kulturních organizací, kulturní periodika)

Rozhovory – kultura (ředitelé městských kulturních zařízení, člen kulturní komise, člen Rady zodpovídající za kulturu, odbor kultury, představitelé dalších kulturních organizací, spolků, amatérské tvorby, mládež, uživatelé)

1.2.etapa – kulturní vzdělávání – šetření ve školství

setkání s řediteli škol, včetně ZUŠ; skupinový rozhovor s učiteli výchovných předmětů;
návštěva škol

1.3.etapa – analýza silných a slabých stránek

Na základě již zpracované pracovní verze, doplněné o zjištění z první etapy (mapování kulturního života) proběhnou dva kulaté stoly – jeden s představiteli kulturního života,

druhý s hoteliéry, podnikateli a pracovníky v cestovním ruchu. Výstupy z kulatého stolu budou spolu s ostatními doposud zjištěnými daty zpracovány do dílčí – analytické zprávy o situaci v podpoře a fungování kultury a cestovního ruchu, včetně analýzy silných a slabých stránek.

1.4. etapa – analýza systému financování kultury

- analýza financování městských kulturních subjektů
- analýza systému veřejné podpory cestovního ruchu
- další možnosti financování kultury a cestovního ruchu (dotační tituly kraje, státu; sponzoři, mecenáši..)

1.5. etapa – vytvoření modelu vzájemnosti městských kulturních zařízení; vytvoření modelu fungování městem zřizované organizace na podporu cestovního ruchu

Na základě již vytvořených dílčích koncepcí městem zřizovaných kulturních organizací zpracovat model vymezení jejich rolí a vzájemné kooperace. Do návrhu zapracovat fungování městem zřizované organizace na podporu cestovního ruchu.

1.6. etapa – veřejné projednání návrhu koncepce kultury s přesahem do cestovního ruchu

Proběhlo dne 29.3. a návrh koncepce zde nebyl přijat. Přepracovaná koncepce bude předmětem dalšího projednávání.

1.7. etapa - dopracování koncepce kultury včetně návrhu podoby systémového prostředí pro zapojení kulturních aktérů a aktérů činných v cestovním ruchu do procesu plánování a evaluace kulturního života v Písku

Výsledkem práce na 7.etapě je tento a další dva předkládané dokumenty.

2. Metodologie

Na tomto místě popíšeme podrobněji metody a postup sběru našich dat. V další části představíme výsledky, které lze ze sebraných dat získat. Použité metody a získaný materiál nám také umožnily detekovat problémová témata kultury v Písku, která se stanou součástí navrhovaných opatření. Metody, v naší práci použité, byly přizpůsobeny zadání studie, kterou vnímáme jako případ aplikovaného výzkumu. Tato adaptace metod se projevuje například při konstrukci vzorku našich respondentů, kterými byli především představitelé kulturního života. Stejně jako zacílení většiny zkoumaných témat již na počátku studie.

2.1. Sběr dat

Základem naší práce při sběru dat byly tři metodologické postupy – studium dokumentů, zúčastněné pozorování a kvalitativně vedené rozhovory s kulturními aktéry. Naším cílem bylo pokusit se získat co nejvíce informací o fungování kulturních organizací, jejich struktuře, obsazenosti, vybavenosti, historii apod. Nedílnou součástí našeho záměru však byl také zájem o vztahy a způsoby jednání v kultuře působících lidí mezi sebou. Domníváme se totiž, že dobře nastavená dynamika fungování mezilidských vztahů je nutnou součástí fungování jakékoli organizační struktury.

2.1.1. Studium dokumentů

Dokumentem je myšlen jakýkoli písemný záznam – denní tisk, beletrie, odborný tisk, strategické materiály města, audiovizuální a elektronické zdroje atd. V rámci naší studie jsme pracovali zejména s těmito typy dokumentů – Písecký svět, Písecké Postřehy, turistické materiály vydávané městem Písek, regionální mutace celostátních deníků, beletrie, historická literatura o Písku atd.

Analýza dokumentů v našem případě znamenala především seznamování se s širším sociálně-kulturním kontextem života města.

Kromě toho zvláště u analýzy médií jsme se zaměřovali na jejich funkčnost ve smyslu přehlednosti, adekvátní obousměrné komunikace. Také jsme se snažili najít opakující se témata a důležité autory. Daleko více než o přesný výzkum konkrétní problematiky nám analýza dokumentů měla umožnit vhled do situace. Informace získávané z médií a dokumentů jsme neustále doplňovali, konfrontovali a reflektovali díky řadě neformálních rozhovorů s obyvateli a návštěvníky Písku.

2.1.2. Zúčastněná pozorování

Zúčastněné pozorování je základní metodou humanitních a sociálních věd, napodobuje prastarou schopnost člověka porozumět situaci na základě jejího vědomého a reflektovaného prožívání. Pokoušeli jsme se zapojit do života města v rámci několika tradičních kulturních aktivit, stejně tak jako jsme zažívali Písek v běžném pracovním dni.

Navštívili jsme Filmový festival, prohlédli jsme si expozice ve Sladovně, Muzeu i Galerii Portyč, navštívili jsme také jednu vernisáž.

V Písku jsme třikrát přenocovali, nesčíslněkrát jsem také pojedli v píseckých restauracích, kavárnách a cukrárnách. Tato zkušenost nám umožnila získat představu o úrovni gastronomie vnitřního města.

Vedle toho jsme podnikli řadu „procházek“ do různých částí města, včetně cesty ke staré plovárně.

Do akcí podniknutých v rámci zúčastněného pozorování můžeme zahrnout i naše návštěvy místních institucí. Lze hovořit o jakési etnografii těchto míst. Zajímali jsme se o jejich materiální vybavenost, uživatelskou vstřícnost, přehlednost, kvalitu předávaných informací a služeb.

Součástí pozorování byl také pohyb náš a dalších uživatelů veřejného prostoru, zejména prostranství typu náměstí, okolí kamenného mostu, říční břehy, přístupy do historického centra, návaznost na turistické cesty atp.

2.1.3. Kvalitativní rozhovory

Těžištěm zdroje našich dat byly rozhovory vedené s kulturními aktéry. Jejich výběr odrážel náš zájem o to, pokrýt co nejširší spektrum typů organizací případně jednotlivců pohybujících se v píseckém kulturním životě.

Snažili jsme se proto oslovit zástupce jak veřejných (městských tak krajských), dále pak soukromých a neziskových kulturních organizací.

Při výběru respondentů jsme také zohledňovali žánrovou a druhovou pestrost kulturního života.

Rozhovory byly vedeny jako kvalitativní polostrukturované. Určujícími pro vedení rozhovoru byla tři témata – osobní vztah respondenta k městu Písek, definování jeho vlastní pozice v kulturním životě města a pokus o charakterizaci předností, nedostatků výjimečností a zvláštností kulturního života ve městě.

Uskutečnili jsme sedmnáct individuálních rozhovorů věnovaných kultuře, rozsah každého z nich byl zhruba dvě hodiny času.

2.1.4. Šetření ve školství

V rámci ostatních postupů sběru dat probíhalo průběžně také šetření ve školství. Mezi našimi individuálními respondenty byly i dvě ředitelky uměleckých škol – Základní umělecké školy a Filmové akademie Miroslava Ondříčka. Realizovali jsme také jeden skupinový rozhovor s učiteli výchovných předmětů ze dvou základních škol a jeden skupinový rozhovor s vyučujícími Základní umělecké školy. Navštívili jsme jednu ze středních škol a hovořili se třídou 1.B.

2.1.5. Šetření v cestovním ruchu

V další etapě (v roce 2017) jsme k rozhovorům s představiteli kulturního života přidali rozhovory s „tour“ operátory, působícími v cestovním ruchu. Byli to 2 rozhovory s ubytovateli, jeden s turistickým průvodcem a dva s vedoucími městských zařízení destinačního managementu. Kulatý stůl s hoteliéry se nepodařilo uskutečnit pro nezájem z jejich strany.

2.2. Analýza

Data, sebraná výše uvedeným způsobem, jsme zpracovali a vytvořili analýzu silných a slabých stránek a dále analýzu systému financování kultury. Na těchto analýzách pak staví i návrh programového dokumentu (část III).

2.2.1. Analýza silných a slabých stránek

Dne 21.11.2016 proběhlo veřejné projednávání našich dílčích nálezů za účasti kulturní veřejnosti. Projednávání proběhlo formou workshopu u kulatých stolů, zúčastnilo se ho okolo 30 osob. Přítomní účastníci měli ve své skupině postupně zpracovat a ostatním představit několik námětů, které jsme během sběru dat identifikovali jako problémová a zároveň nosná témata pro řešení kulturní strategie. Podněty, které jsme takto získali, jsou zapracovány do příslušných kapitol této zprávy.

2.2.2. Analýza systému financování kultury

Systém financování kultury jsme analyzovali za pomoci otevřených zdrojů a zde dostupných dat – rozpočtu města, rozpočtů jednotlivých organizací. Účelem analýzy bylo zjistit, nakolik se veřejné prostředky vložené do kultury „potkávají“ s potřebami veřejnosti.

Další součástí analýzy bylo též zmapování dalších možných (krom městských) zdrojů financování kultury.

3. Charakteristika města Písek

*V hor vznešených modrém klínu netušené vnady
královské sí město hoví ovinuto sady;
Otava je v náruč vine, láskou k němu jata,
štědrá jako Paktol bystrý, Lydií jenž chvátá;
v jejích vlnách zlatý písek hojným darem plove,
bohatým lid po vsí zemi město Pískem zove.*

(Báseň o Písku, Žatecký Vít Trajanus)

Písek je město nad řekou. Historické královské město založené Václavem I. a vybudované Přemyslem Otakarem II. jako ochrana nalezišť ve zlatonosné řece. Kamenný most, tehdy postavený, je unikátní památkou, jedná se o nejstarší dochovaný kamenný most v Čechách. Město má zachovalé památkové centrum a nechybí mu typický jihočeský pel průmyslem či komunismem neporušeného historického středu města.

Město bylo v historii významným správním střediskem, po dobu šesti století bylo sídlem tzv. Prácheňského kraje. Po jeho zrušení se stává městem okresním, dnes je místem s rozšířenou působností.

Již v 18. století je zde založeno gymnázium, ve století 19. následují další, tentokrát české školy. Reálka, vyšší dívčí škola, škola revírnická, rolnická a lesnická. I díky tomu, totiž přítomnosti české inteligence, prožívá Písek intenzivně národní obrození. Které patrně vrcholí předčasným vyhlášením republiky dne 14.10. 1918.

Za první republiky je město oblíbeným rekreačním cílem – lázněmi v lesích. Přijíždějí sem měšťané na letní byt a také penzisté trávit svůj podzim života. Město je stále významným

vzdělávacím centrem, žije v něm řada studentů.

„Od konce 19.století si Písečtí pěstovali punc výletního střediska. V té době začalo být módní jezdit na letní byty a to byla voda na mlýn desítkám domácností, jež se zcela zařídily na poskytování ubytování a s tím spojených služeb stravovacích apod., jednak studentům četných zdejších škol (ne nadarmo se v Písku říkalo, že lepší je mít studenta na bytě než v chlívků čuníka), jednak letním hostům, tzv. luftákům. Město a jeho nejbližší okolí pravidelně navštěvovala plejáda významných a vlivných osobností, umělci, básníci, politici. Navíc se zde houfně počali usazovat dobře zajištění penzisté. A to v takové míře, že Písek si vysloužil nové přívlastko: Pensionopolis – město penzistů. Dobový slogan udával, že v Písku se důchodci dožívají v průměru o deset let více než jinde.“ (Prášek, 1999:12)

V tomto období – devatenáctém a první polovině dvacátého století se také zakládají ikonická spojení Písku s kulturou. Je zajímavé, položit si otázku, nakolik jsou nosná i pro současný rozvoj kultury ve městě? Za prací a později i penzí přibude do města literát Adolf Heyduk, profesor houslové hry Otakar Ševčík a historik a dobrovolný pořadatel městského archivu profesor August Sedláček. Ve dvacátém století ve městě dospívá Fráňa Šrámek, na jeho díla pak navazují filmaři. Václav Krška a další, kteří město využívají jako půvabnou kulisu četných děl české kinematografie.

Literatura a film jsou tak patrně dominantními oblastmi „živého“ píseckého umění.

Odkaz spojený s díly osobností 19. a počátku 20.století může být pro kulturní identitu města slušným základem, může však nabývat i podoby jakéhosi věcného břemene. Od samého počátku našeho pobytu v Písku tento ambivalentní význam místního kulturního dědictví vnímáme a snažíme se pojmenovat. Velikou pomocí se nám stal literárně-teoretizující text Martina Putny, ze kterého budeme citovat v následujících odstavcích.

Martin Putna, významný písecký rodák, se snaží vypořádat s odkazem píseckých

„penzistů“ ve svém eseji *Písek: Kolikero je jihočešství, koliker je Písek* (Putna 1996) věnovaném literárnímu genu loci jižních Čech a Písku především. Zaměřuje se v něm také na význam regionální literatury, pěstování pocitu kulturní sounáležitosti s konkrétním místem. Dovojuje, že regionalista vždy musí být tvůrcem idyly, tak aby síly tvůrčích duchů neštěpil, ale spíše posiloval, soustředil a sjednocoval.

„Pravý regionalismus nikdy není, nemůže si dovolit být stranický, protože by musel některé z květin na své zahrádce vyhodit coby nevídaný plevel. Pravý regionalismus už ze své podstaty musí být smířlivý. Jediný žánr, v němž se proto pravý regionalismus může odehrávat, je všesmiřující a všeobjímající IDYLA.“ (Putna 1996:147)

Představitelem tvůrce, který takovou idylu vytváří a zároveň sám se stává její součástí, je pro něho Adolf Heyduk:

*„Píseckým parkem kráčí velký kmet
na skrání sníh, na rtech úsměv svěží
a drobných dětí kupa vstříc mu běží
za bonbon mění hubiček jich med
A kráčí dál, a starých stromů tlum
jak v úctě před ním skláněl by své hlavy*

(A. Klášterský, Na Českém jihu, Praha 1922, S. 57, cit.dle Putna 1996:160)

Od té doby, kdy Adolf Heyduk se stává ztělesněním idyly – kulturního tvůrce dokonale sžitého se svým prostředím, které jej neustále podněcuje svou krásou a on mu pak oplácí geniálním dílem, v němž je opěvuje. Tedy od této doby, dle Putny *prochází se Pískem* (..) *stále houstnoucí zástup penzistů*. Kteří idylu udržují při životě. (Putna 1996:160)

Odkaz Šrámkův, který můžeme vnímat jako protipól rozšafného penzisty, je obrazem rozervanosti, nemožnosti splynout s idylou. Přizpůsobit se jejím zjednodušením a rutinám. Šrámek je romantik, bouřlivák, nepoddajný vůči autoritám školy a dobové morálky. Nonkonformní literární badatel – profesor Putna přidává další jména autorů, kteří vytvářejí autobiografické hrdiny prožívající „nešťastné mládí“ v Písku. Tito autoři (Holeček, Wiener, Váchal, ale pochopitelně i Putna sám) vytváří obraz jiného města, lesů a řeky než krasoduší penzisté na vycházce. Odkaz trpících a rozervaných mladíků, Šrámka především, však bývá v Písku uchopen podstatně více ploše.

Co je poprvé neopakovatelným osobním a tvůrčím gestem, míří třeba už při druhém použití velmi rychle k sentimentu a kýči – a Stříbrný vítr se tak postupně proměňuje v klišé.

(Putna 1996:166)

Dvojí Písek - „spokojených penzistů“ a „rozervaných mladíků“ nebude patrně ničím výjimečným. Taková podvojnost je sycena relativně malou velikostí a relativně vysokou stabilitou tohoto města. Výjimečné je, jak mohutně se podařilo tento rozpor vtělit do literárních děl a jejich reflexí tak úzce vztažených k Písku.

Stříbrný vítr jsme tu už měli, teď by to chtělo nějaký čerstvý...

(účastnice veřejného projednávání)

4. Písecká kulturní infrastruktura

V kontextu srovnatelných (stejně velikých) okresních měst lze kulturní infrastrukturu města

Písku považovat za **nadstandardní**. To vnímáme především v **počtu a kvalitě kulturních prostor, organizací a institucí**. Stejně nadstandardní je i **podpora finanční** (v posledních letech pravidelně nad deset procent z rozpočtu města). Písek také ve srovnání s podobnými městy disponuje také **kvalitní a obsahově pestrou nabídkou uměleckého školství** (ZUŠ, restaurátorská škola, vysoká a vyšší odborná škola filmová).

4.1.Prostory a instituce

Písek má dlouhodobě stabilní a plnou infrastrukturu kulturní vybavenosti. V Písku se nachází **městská knihovna, regionální muzeum, galerie a kulturní dům** s multifunkčním sálem a několika dalšími menšími prostory využitelnými a pro spolkovou činnost i profesionální klubové programy. Písek disponuje **divadelní budovou** s kvalitním kukátkovým sálem. Koncerty vážné hudby se v Písku odehrávají v osvěceném kostele Sv. Trojice proměněném na **koncertní síň** (varhany). Výjimečnou institucí svébytným prostorem je **Sladovna**, galerie a centrum interaktivních výstav. Písek má kvalitní **kinosál** (kino Portyč), který nabízí i výstavní prostor. V Písku je také zřízeno **informační centrum**, funguje **centrum volného času, mateřská** (např. Myška, Fazole, Kvítek) a komunitní centra (Naděje). Privátní sféra nabízí hudební kluby různých žánrů (např. Divadlo pod čarou, Divadelka). Obyvatelé Písku se sdružují v **řadě kulturních a uměleckých spolků**. Působí zde organizovaní výtvarníci, fotografové, literáti (Písecká umělecká beseda), ochotníci činoherci (Prácheňská scéna) i amatérští loutkáři (Nitka). Dlouholetou tradici a nadregionální význam má ve městě **folklorní soubor Písečan** nebo **Písecký komorní orchestr**. Ustálenou tradicí jsou **Mezinárodní letní kurzy Otakara Ševčíka** i řada občanských **slavností, festivalů a setkávání**. Je třeba připomenout, že některé **festivity**

mají celorepublikový i mezinárodní rozměr – folklórní festival, Mezinárodní festival studentských filmů, Šrámkův Písek, festival divadel českých waldorfských škol (Duhové divadlo), Ševčíkovy mistrovské kurzy, Cool v plotě.

Důležité je na tomto místě připomenout, že v uplynulých letech bylo **do fyzické** (budovy, prostory, vybavení) **kulturní infrastruktury ve městě masivně investováno**. Město nákladně a náročně rekonstruovalo kulturní dům, rekonstrukcí prošlo také městské divadlo (Divadlo Fráni Šrámka), v nově zrekonstruovaných prostorech města byla otevřena nová instituce – Centrum Sladovna. Město zahajuje velkou rekonstrukci budovy pro přesun městské knihovny do nových prostor, které budou odpovídat potřebám současné práce. Důležitou městskou kulturní investicí je jistě i rekonstrukce a zpřístupnění Křížkovy městské elektrárny jako technické památky.

V Písku také Jihočeský kraj investuje do svých kulturních zařízení (ZUŠ, Prácheňské muzeum).

Důležité je také na tomto místě připomenout, že po odchodu spolkové činnosti z kulturního domu, došlo ke **svépomocnému vytvoření nových kulturních prostorů pro spolkovou činnost** (Divadlo pod čarou, Loutkové divadlo Nitka, Dům U slona).

4.2. Programová nabídka

Programová nabídka kulturních akcí v Písku **zahrnuje širokou paletu žánrů a druhů** - od vážné hudby, výstav přes koncerty, divadlo, klubové pořady až po plejádu zábavných večerů, společenských plesů, tanečních večerů a diskoték. Důležitou roli ve společenských funkcích hrají ve městě Písku **veřejné slavnosti v otevřeném prostoru**, které pokrývají postupně klíčová období roku (slavnosti na mostě, Cipískoviště, městská

slavnost, festivaly v sadech).

Při analýze lze zjistit zřetelnou **převahu zábavných, relaxačních pořadů**, tedy orientace na pasivní konzumentství mainstreamové kulturní produkce. Oproti tomu absenci lze pociťovat u současného výtvarného umění (není současný galerijní prostor a takto zaměřený kurátor), u nových forem divadelní tvorby (nový cirkus, taneční a fyzické divadlo – otázka prostor a nákladů) a současné a experimentální vážné hudby, (což je dáno nahodilou dramaturgií a specifikou prostorových možností). Významnou se ukazuje **absence kvalitní, inspirující a animované nabídky kulturních projektů pro dospívající a mládež** (esteticko výchovná funkce veřejné kultury). Specifikou kulturní nabídky v rozměru měst, jakým je Písek, se ukazuje významná role domácích, po většině amatérských tvůrců v naplňování řady programových oblastí (výtvarné umění, vážná hudba, literatura, ale také podstatná část divadelního programu).

4.3. Organizační struktura písecké kultury

Institucionálně v Písku pracují v kultuře **příspěvkové organizace** města a kraje (kulturní centrum, městská knihovna a muzeum), město založilo kulturní **obecně prospěšnou společnost** (Sladovna) a organizační infrastrukturu doplňují **spolky a privátní kulturní projekty**.

Z hlediska organizace a systémové podpory je důležité i samosprávné zázemí. Současná písecká městská rada má pro oblast kulturních aktivit vytvořenu **samostatnou kulturní komisi**. Některé dílčí otázky a přesahové projekty ovlivňující chod písecké kultury řeší i komise letopisecká, komise pro infrastrukturu, komise pro partnerské vztahy a CR, komise pro urbanismus a architekturu, komise pro výchovu a vzdělávání případně komise sociální.

4.4. Uživatelé písecké kultury

Na úvod tohoto tématu je třeba jasně vymezit, že uživateli kulturních projektů rozumíme nejen přímé **konzumenty** (diváky, návštěvníky, posluchače nebo čtenáře), ale také **tvůrce**. Tvůrci kulturních projektů jsou chápáni jak profesionálové, tak amatéři, kteří využívají podmínek a možností realizovat svou tvůrčí i produkční uměleckou aktivitu v podmínkách města Písku.

Připomeňme si, že i ve městě Písku tak jako v celé české společnosti po roce 1989 **dochází k významné diferenciaci životních stylů**, znamená to mimo jiné, že způsob, jakým lidé tráví svůj volný čas, včetně svých kulturních aktivit, nabývá rozmanitých podob. Kultura je užívána v závislosti na sociálním postavení, vzdělání, množství disponibilního volného času, vkusu, zájmům apod. Tento proces, nazývaný v sociální teorii **individualizace**, může působit proti dříve žité i ceněné podobě soudržnosti městského společenství. Kultura vždy fungovala jako **faktor soudržnost podporující**. Tato její funkce nemusela být donedávna ani reflektovaná ani nijak zvlášť akcentovaná. Byla samozřejmou součástí veškerých kulturních počinů. V současnosti se soudržnost stává žádoucí součástí kvality života, za niž přebírají zodpovědnost také samosprávy. Soudržnost se tak stává, jak jsme již uvedli v úvodní kapitole o významu kultury ve městě, jedním z důvodů, proč podporovat kulturu z veřejných prostředků. Pro poskytovatele veřejné podpory kultury je proto důležité znát nejenom tvůrce a organizátory, ale také cílové uživatele.

Situaci uživatelů písecké kultury významně spoluurčuje relativně velká **vzdálenost od velkých kulturních center** (Praha, České Budějovice, Plzeň), která je umocněna

dopravními možnostmi (absence dálnice, rychlého železničního spojení). Tato pozice spolu s dostatkem místních zaměstnavatelů posiluje stabilitu. Proto nejsme v Písku svědky masivního každodenního odjíždění za prací, školami a potažmo zábavou. Zřetelná samostojnost města Písku je podtržena stabilitou obyvatelskou, jsou zde **vícegeneračňš usazení** („Písečáci“). Písek je navíc přitažlivým pro nové usídlení, především z okolního venkovského a maloměstského prostředí, což je podtrženo kapacitou a kvalitou poskytovaných služeb vzdělávacích, zdravotních, sociálních i právě kulturních. Proto i mezi uživateli **výrazně neabsentuje žádná věková skupina**.

Často se i příjíždějící do Písku setkává s označením města jako místa studentů a důchodců. Právě tyto skupiny uživatelů kultury bývají ve městě tradiční oporou fungování kulturních aktivit.

Studenti mají čas, nemají závazky, kultura pro ně představuje možnost, jak se zapojit do veřejného společenského života. Zvláštním potenciálem jsou **celotýdenně ubytovaní dojíždějící studenti**. Písek má bohatou síť středních škol a dokonce vyšších a vysoké školy! Z našeho dosavadního šetření vyplývá, že tato skupina zůstává zatím bohužel pod rozlišením našich respondentů.

Senioři disponují také poměrně velkým množstvím volného času, kultura pro ně bývá přirozeným způsobem a důvodem stýkat se s dalšími lidmi. Jsou také stále nositeli dřívějšího pojetí užívání kultury jako znaku společenské úrovně. Jejich zájem a přijímání kulturních akcí je již pevně vymezen a ustálen díky jejich životní zkušenosti, což se projevuje například ve zkušenosti konzumovat (a v Písku také spoluvytvářet) kulturní

aktivity, často i na vyšší kalitativní úrovni (menšinové žánry, opory spolkové činnosti).

Za důležitou skupinu uživatelů považujeme také **děti ve školním věku**. Škola je v současnosti často prvním a někdy též jediným prostředím, ve kterém má dítě možnost setkat se s uměním v různých jeho podobách. Má tak nezpochybnitelný význam při vytváření kulturních návyků. Odvrácenou stranou může být fakt, že jsou tato setkání formální, institucionalizovaná a dětmi ani rodiči nemusí být vnímána jako součást přirozeného života člověka ve městě. Možnost kultivovat dítě ve školním prostředí je často limitována kulturní vybaveností samotných pedagogů.

Proto vnímáme jako specifickou, důležitou a zároveň poměrně velkou skupinu kulturních aktérů pedagogy a vychovatele mateřských, základních, středních škol a v Písku i vyšších a vysoké školy. **Učitelé** vedle svých pracovních povinností často působí jako pravidelní uživatelé i producenti místní kultury. Významnou roli mají v této skupině učitelé esteticko výchovných předmětů a učitelé uměleckých škol.

Další významnou skupinou, kterou v Písku identifikujeme, jsou **členové řady kulturních spolků, uměleckých sdružení a skupin a sami organizátoři kulturních akcí**. Jde o skupinu aktivní a znalou, která se spolupodílí na vytváření místního kulturního diskursu. Neformálně tak udržují spojení s místními kulturními tradicemi a s vývojem kultury a umění. Jak již bylo na několika místech výše uvedeno, jedná se v Písku o velmi důležité a podstatné kulturní hráče.

4.5. Informovanost o kulturních projektech ve městě

Důležitou roli v kulturním životě města má funkční systém informování o kulturní nabídce.

Kritérii jeho úspěšnosti je dostupnost, obsažnost a přehlednost. Ideální je pak jeho vícekanálová konstrukce, která umožňuje dostatečný přístup různým skupinám uživatelů kulturních projektů. Z pohledu pozorovatele je tato oblast v Písku pojata velmi pestře a vedle prostého **informování** má i jistou **reflektivní funkci** (ohlasy na proběhlé akce s prvky kritického přístupu).

Registrujeme informační cesty jednotlivých aktérů (institucí a spolků), jež se opírají především o elektronickou komunikaci (v různé kvalitě vzhledem k obsahu a zaměření). Elektronická komunikace také nabízí dostatek informací pro případného vnějšího uživatele (návštěvníka, turistu, hosta) – **městský web** má obsáhlý a přehledný kalendář akcí (www.pisek.eu) a další informační portály (např. www.visitpisek.cz). **Programovou nabídku propojenou s distribucí vstupenek** provozuje písecké Centrum kultury. Centrum kultury provozuje některé **výlepové plochy** ve městě. Centrum kultury také vydává pravidelnou měsíční programovou brožuru, **měsíční programy a upoutávky** k programovým akcím. Město každoročně distribuuje **kalendář nejvýznamnějších akcí v roce**. Novou roli v nabízení i kulturních aktivit, která se zdá být, podle zatímních viditelných výsledků, v úspěšném rozjezdu, má **destinační organizace** Píseckem. Oproti tomu jen základní standardní funkce naplňují **audiovizuální média** pracující především na komerční bázi (regionální tv a radia). Čestnou výjimkou je práce regionálního studia Českého rozhlasu a referování krajské redakce České televize.

Cennou službu v referování a reflektování o kulturním životě ve městě Písku poskytují **tištěná média**, jež jsou široce dostupná a ve své škále od regionálních příloh celostátních deníků, přes radniční zpravodaj (Zpravodaj města Písku), který přináší pravidelný měsíční kulturní kalendář. Významnou práci odvádí také místní tisk vzešlý ze soukromé a

občanské sféry (Písecký svět, Písecké postřehy), které disponují velmi slušnou žurnalistikou a věnují se nejen informování, ale také jisté míře **kritické reflexe** a to spolu s **prezentací literárních i výtvarných děl místních tvůrců**. Informační a vzdělávací roli ve vztahu k současnému i historickému kulturnímu životu naplňuje i bohatý **přednáškový program** řady píseckých organizací (Prácheňské muzeum, městská knihovna, centrum kultury, Sladovna, spolky).

5. Problémová místa – Vztahy a souvislosti

Problémovým místem rozumíme ty oblasti, na které naši respondenti často upozorňovali, tyto oblasti byly v rozhovorech spojeny s otázkami a očekáváními. Toto pojetí problémového místa neznamena, že dále pojmenovaná témata jsou výrazem nějaké krize, daleko spíše jde o prostor příležitostí, tušených možností, případně ještě nenaplněných očekávání.

Zmapování těchto problémových míst umožňuje hledat směřování, nové principy, jež by mohly být cestou k inovacím a dlouhodobé udržitelnosti a efektivnosti podpory směřované do podpory kulturních oblastí ve městě Písku.

Vztahy a souvislosti

Při analýze získaných informací o píseckém kulturním životě se nám postupně vyjevily dvě klíčové dimenze, které v různých dílčích souvislostech (dále je vymezujeme v následujících kapitolách) zajímavě profilují pohledy na písecké kulturní projekty. Nazvali jsme si tyto dynamické dimenze vztahy a souvislosti.

Pod označením „**vztahy**“ chápeme pro potřeby naší práce výraznou personální dimenzi a její dynamiku. Tato dynamika má často subjektivizující a emocionální roviny. V porovnání s místy, kde jsme již podobné postupy průzkumu realizovali, je v Písku tento rozměr mnohem citelnější. V provedeném šetření se nám ukazovalo jako nesmírně důležité pro stav jednotlivých kulturních projektů rozeznávat osobní vazby, sympatie a antipatie a zároveň provázanosti i propojení jednotlivých organizací a sfér píseckého kulturního života. Jako příklad může sloužit v hovorech často zmíněná kategorie „Písečan, Písečáci“. Podobně je vztahová rovina vnímána v činnosti spolků a organizací (partnerství, spolupráce, konkurence).

Jako „**souvislosti**“ pro účel naší práce vnímáme vazby k širšímu objektivizujícímu rozměru. Takovým rozměrem může být oborová rovina (prostředky a postupy, oceňované kvality a hodnoty), dosah (regionální, nadregionální či mezinárodní souvislosti) a propojení s tradicí s obecně přijímanými parametry (druhy, žánry, modely témata a schémata) odkazujícími se k aktuálním tendencím oproti ustálenostem a zažitým zvyklostem.

Pro chystanou koncepci, tedy pro systémovou, transparentní a dlouhodobou podobu strategicky nastavených postupů a pravidel, je důležité s uvedenými dimenzemi a jejich dynamikou jasně a promyšleně pracovat.

5.1. Vztahy a souvislosti - městské kulturní instituce

Při popisu městské kulturní infrastruktury jsme již upozornili na organizace městem zřízené a založené. Tyto instituce spravují městský majetek určený kulturním službám a v

rozměrech formulovaných městských požadavků (zřizovací a zakladatelské listiny, strategické plány a aktuální usnesení orgánů města) poskytují širokou plejádu veřejných kulturních služeb.

5.1.1. Centrum kultury města Písku – příspěvková organizace (CKP)

Jde o největší městskou organizací co do rozsahu i obsahové (programové náplně). Centrum kultury provozuje kulturní dům s několika sály a servisním zázemím, dále městské divadlo, koncertní síň, kino, letní kino, městskou galerii, ale také řadu kulturně využívaných veřejných prostor. Kulturní centrum má vlastní prostředky pro propagaci (výlep, info brožury, on – line prodej, banery, outdoorová prezentační media), disponuje technologiemi (světlo zvuk, mobilní scéna, outdoorový festivalový mobiliář). Zaměstnává největší počet profesionálů a řada z nich má i profesní kvalifikaci. Centrum kultury je v Písku garantem a realizátorem řady městských událostí a slavností. Činnost organizace je výrazně orientována na místní klientelu a klienty převážně z blízkého okolí.

Organizační podoba jak obsahová tak formální se za čtvrtstoletí několikrát výrazně proměnila. Od několika samostatných příspěvkových organizací s odskokem ke komerčně pronajatému prostoru přes obecně prospěšnou společnost a zas zpět k příspěvkové organizaci. Dnešní podoba vznikla sloučením dříve samostatných jednotek a postupným rozšiřováním činností. Od odborového kulturního domu a paralelní divadelní stagiony a samostatného kina jde dnes o mnohaoborovou jednotku s řadou na sobě často nezávislých funkcí (správa a provoz budov a propagačních služeb, kulturní program, komerční pronájmy prostor).

5.1.1.1. Specifická role Centra kultury města Písku (CKP) v písecké kultuře

Centrum kultury města Písku navazuje na činnost Centra kultury Písek o. p. s. (fungovalo do roku 2015). V současné organizační podobě zahrnuje Kulturní dům, Divadlo Fráni Šrámka, Kino Potyč, Galerii Potyč, koncertní síň Sv. Trojice, letní kino a v gesci a správě má i řadu veřejných prostor města, které jsou využívány pro kulturní akce (sady, předpolí mostu apod.). Vzhledem k disponování i dalšími kulturními statky (info prostor a produkční vybavení) jde tedy o výrazný kulturní monopol ve městě, který více či méně zasahuje do všech oblastí písecké kultury.

Klasickým zadáním **městského kulturního střediska** je nabízet veřejnosti dovezené kulturní programy, zajišťovat možnost setkání s něčím, co není v běžných rozměrech setkávání v místě, a také nabízet vhodné zázemí pro činnost spolků, škol a jiných zájmových a tvůrčích aktivit. Tradiční je i role organizátora městských kulturních akcí (městská slavnost).

Původní forma obecně prospěšné společnosti byla vedením města shledána jako nevyhovující. Je asi dobré připomenout, že zavržená forma nabízela autonomii vedení, ale zároveň povinnost veřejného informování (výroční zprávy), veřejné kontroly (správní a dozorčí rada) a z toho plynoucí společenskou zodpovědnost za činnost. Od minulého roku je Centrum kultury příspěvkovou organizací, vzhledem k tomu, že tato institucionální proměna je velmi čerstvá, dochází v současné době k vyjasňování základních parametrů pro činnost takového subjektu a na vyhodnocení této velmi neobvyklé proměny je ještě brzy. Bude zajímavé sledovat proměny v nákladech, stanovování cílů, veřejné kontrole vynakládaných veřejných prostředků a jejich cílení. Tedy **naplňovat i jiné než jen relaxační funkce kulturních projektů.**

Základní otázkou pro fungování nově vzniklého uspořádání, bude především **vyvážení energie a prostředků vkládaných do různých typů kulturních služeb a projektů**. Také bude jistě důležité nastavit pravidla vzájemné spolupráce a podpory s ostatními kulturními hráči ve městě.

5.1.2. Městská knihovna Písek – příspěvková organizace

Jde o knihovnu s univerzálním knižním fondem, která poskytuje knihovnické a informační služby podle zákona 257/2001 Sb. (knihovní zákon). Písecká městská knihovna je nejstarší městskou kulturní organizací a má nejdelší kontinuitu soustavné činnosti (písecká knihovna patří k nejstarším veřejným městským knihovnám v České republice – zal.1848). Základním úkolem knihovny je uchovávání a zpřístupňování literatury. Knihovna také poskytuje servis menším místním knihovnám v regionu. Knihovna pořádá též řadu doprovodných programů, přednášek, čtení, setkávání s autory a v současné době také realizuje dobrovolnický program. Knihovna je organizací s profesionálními standardy a kvalifikovanými zaměstnanci. Knihovna poskytuje veřejnosti pravidelně výroční zprávu o své činnosti i o financování. Činnost organizace je orientována na klientelu města a přilehlého regionu.

Největším problémem písecké knihovny jsou nevyhovující prostory. Změnu by měla vyřešit nová knihovní budova, jež vznikne přestavbou jedné z píseckých škol (projekt, financování i realizace již prošly úspěšně schvalováním orgány města).

5.1.3. Sladovna Písek – obecně prospěšná společnost

Sladovna byla založena za účelem využití potenciálu velkoryse zrekonstruované budovy písecké sladovny pro kulturní život Písku. Rekonstrukce objektu stále pokračuje a postupně se otevírají nové prostory. I proto si svou jasnou podobu a roli na písecké kulturní scéně i vymezení konkrétní poskytované služby Sladovna hledala, což se formálně projevovalo změnami ředitelů. První dvě stálé expozice byly otevřeny v roce 2009 v původním konceptu „galerie ilustrace“. Nové programové směřování „galerie hrou“, které se začalo realizovat v roce 2013, je v České republice ojedinělý koncept a prokazatelně výrazně podporuje turistický ruch ve městě. Výraznou roli v českém prostředí sehrává Sladovna i specifickým a propracovaným přístupem k muzejní a galerijní pedagogice. V odezvách respondentů i náhodných návštěvníků je Sladovně právě tento potenciál potvrzován. Nad regionální dosah je také potvrzován v získávání dotací i z nadregionálních zdrojů (Jihočeský kraj, MK ČR). Klíčovými klienty jsou děti a mládež a rodiny s dětmi a to v nadregionálním rozměru. Organizace o své činnosti vydává veřejně dostupné výroční zprávy.

5.1.4. Destinační společnost Píseckem – společnost s ručením omezeným

Jde o novou (2016), vznikající organizaci zaměřenou na propagaci a informační servis pro turisty a návštěvníky. Pro píseckou kulturu může tato nová organizace sehrávat zajímavou roli k naplnění nadregionálních ambic píseckých kulturních projektů. V současné době je již spuštěno několik aplikací, začaly vycházet propagační tiskoviny, ve kterých kulturní projekty mají své výrazné místo.

5.2. Vztahy a souvislosti – vysoce estetické a aktuální umělecké projekty a kulturní projekty spotřební a užité

V předchozích odstavcích jsme několikrát konstatovali, že kulturní život města Písku lze považovat v mnohém za nadstandardní (finance, instituce, spolkový život, četnost) . Pokusme se nyní zaměřit na průzkum obsahu. Tedy nahlédněme na vnitřní členění poskytovaných kulturních služeb. V oblasti kulturních projektů můžeme z hlediska funkcí připisovaných uměleckým dílům vytvořit důležité členění. Nabízené členění v jistém zjednodušení (trochu v kontextu s tradičním osvíceneckým dělením) používá dichotomizující členění projektů na kulturní projekty „vysoké“ a „nízké“.

Do kategorie „vysoké kultury“ - kulturních projektů s vysokou společenskou hodnotou řadíme **kulturní projekty vysoce estetické**, ve vysoké kvalitě předvedeného řemesla a původnosti a objevnosti myšlenek. Tyto se vyznačují původností postupů, jsou současné, experimentující, vyjadřují se v kontextu aktuálního společenského dění, navazující na významné kulturní tradice a hodnoty (parafrázováno s filosofem G. W. F. Hegelem: *„krása jako emocionálně působivě zachycená a zpřítomněná pravda“*). Takové projekty nejen rozšiřují estetické vnímání ve společnosti (i městském společenství), ale jsou zdrojem společenského dialogu, tříbí kritické myšlení, nutí argumentovat postoje a názory, nesou výraznou výchovnou funkci a funkci sociální – diskurs a společné redefinování a sdílení hodnot a to často i v mezinárodním kontextu. Zde je celkem zřetelná potřeba a smysluplnost veřejné podpory. Často totiž z principu jde o jedinečné projekty zaměřené menšinově, vyžadující vyspělé publikum i tvůrce. Tyto projekty také

vyžadují po přijímajících i autorech neustálou práci, zdokonalování, kontakt s dalšími tvůrci, rozvoj a aktivitu. Do této kategorie bychom v Písku jistě mohli vřazovat projekty Sladovny, letní Ševčíkovy mistrovské kurzy a jejich prezentaci, mezinárodní folklórní festival, Cool v plotě, Šrámkův Písek, mezinárodní festival studentských filmů, ale také činnost Píseckého komorního orchestru spolupracujícího s významnými profesionály v oboru.

Druhá oblast označovaná osvícenci jako „ nízká“, dnes bychom asi přesněji řekli **spotřební, užité kulturní projekty**, plní především funkce mimo estetické, relaxační, zábavné. Jedná se o projekty vyzkoušené, ověřené, ustálené. Často se jedná o kulturní projekty orientované především na masovou spotřebu, s výrazným podnětem ekonomického profitu. Tyto projekty počítají s pasivním vnímatelem, s bezproblémovou konzumací předloženého, proto se u řady z nich můžeme potkat až s kýčem (opět zjednodušeně „*okrášlená lež*“). Otázka veřejné podpory těchto projektů je bezesporu diskutabilní. Je třeba ovšem říci, že i v této kategorii lze najít také pozitivní stránku a to sice přístupnost k vlastní relaxační realizaci (koníčky, záliby, zábava ve volném čase). Nespornou rolí aktivní relaxační tvorby a její aktivní (chce se napsat interaktivní) prezentace můžeme najít v socializačním a integračním přínosu. Tyto aspekty pak jsou veřejné podpory v systému kulturních projektů hodny.

Nahlédneme – li na možnosti vztahů mezi těmito dimenzemi, tak se nám jistě okamžitě vyjeví **osobní angažovanost** (vkus, zkušenost, nasazení), ale také **potřebná infrastruktura** k realizaci i k samotnému seznámení, či vzdělávání a výchově třeba jen rozlišovat, hodnotit a reflektovat. V Písku není například klub náročného divadelního nebo filmového diváka, není kvalitně vybavená a kurátorovaná galerie současného umění s cíleným

programem, neexistuje dramaturgicky ucelený program pro vážnou hudbu o současné a experimentální tvorbě nemluvě. Nevyužitý se pozorovateli v tomto směru jeví potenciál uměleckého školství a jeho pedagogů (vhodným příkladem toho, že to možné a smysluplné je, nabízí píseckou Základní uměleckou školou realizovaná Akademie třetího věku). Zajímavou v tomto směru je výrazná role některých amatérských těles, která ambiciózně a se sledovatelnou kvalitou usilují o vyšší estetickou kvalitu svých prací (mezinárodní výměny, účast na nadregionálních festivalech a seminářích).

Podíl investování veřejné podpory do obou částí nabídnutého spektra (tedy do projektů vysoké a nízké kultury) je při využití nabízených kritérií nepoměrný.

5.3. Vztahy a souvislosti – profesionální a amatérská kultura ve městě Písku

V Písku se nenachází žádné zcela profesionální umělecké těleso. Přesto nelze říci, že v Písku nepůsobí v oblasti kultury či umění žádní profesionálové. Najdeme je především na řídicích či dramaturgických pozicích řady organizací.

Koho lze považovat za takového profesionála?

Domníváme se, že profesionalitu určuje kvalifikace a honorovaná práce.

Na základě našich rozhovorů jsme získali spíše letmý pohled na odborný profil lidí v jednotlivých organizacích. Nepovažujeme ani za nutné předložit jakýsi přesný profesionální audit všech podporovaných organizací. Téma je především nutné uchopit a pojmenovat jeho základní vztahy a souvislosti.

5.3.1. Profesionálové v městských institucích

Ředitelé městských institucí mají požadovanou formální kvalifikaci – vysokou školu humanitního či uměleckého směru. Vyjma ředitelky Galerie Sladovna nemají kvalifikaci kulturního manažera. Odráží to stav veřejné kultury v Čechách, v níž se kultura řídí spíše tradičně, zvykově, umělecky. Ředitel Městské knihovny je více než druzí vázán ve výkonu řízení své organizace zákonným ustanovením o chodu knihoven (Knihovní zákon 257/2001), který mu ukládá zaměstnávat lidi s odpovídající kvalifikací.

Ředitelka Sladovny zadává práci na expozicích „profesionálním“ umělcům, spolupracuje externě s řadou významných jmen. V galerii je zaměstnáno 5 lektorů, jeden z nich má příslušnou kvalifikaci.

Centrum kultury zodpovídá za chod všech „menšinových“ veřejnou podporu si zasluhujících žánrů. Mezi pracovníky zodpovídajícími za chod provozů spojených s těmito žánry (vážná hudba, divadlo, galerie, kino) není pravděpodobně ani jeden s formálně vhodnou kvalifikací. Do jejich pozic je předurčila především dlouholetá zkušenost, obeznamenost s fungováním daného provozu (nejenom té organizace, ale i prostředí, v němž se nachází – města Písku).

5.3.2. Profesionálové v neziskových organizacích

Náš přehled o fungování kulturních spolků není dokonalý. Na základě našich zjištění z rozhovorů však můžeme zmínit dva příklady spolupráce amatérského tělesa s profesionálním umělcem.

Prvním případem je Písecký komorní orchestr PiKO, který byl založen profesionálním dirigentem, píseckým rodákem Jiřím Chválou. V současné době je jeho uměleckým šéfem profesionální houslista a dirigent Oldřich Vlček.

Druhým příkladem je folklorní soubor Písečan, u jehož zrodu stála folkloristka a hudební pedagožka Ludmila Danešová.

Ve Spolku přátel Kamenného mostu dále působí Jiří Hladký, dlouholetý pracovník památkové péče.

V ostatních spolcích jsme nenašli takto přímo profesně ukotveného spolupracovníka či vedoucího. Potkali jsme však různě nasazené a disponované animátory a vedoucí členy (PUB, POS).

5.3.3. Divadlo Pod čarou

Naprosto výlučné postavení má na této škále profesionality-amatérismu Divadlo Pod čarou. To funguje jako scéna pro nejrůznější sdružení a školní uskupení, pořádá cca 120 produkovaných akcí ročně (koncerty a divadelní představení hostujících souborů). Historie tohoto společenství sahá do dob, kdy se po rekonstrukci Domu kultury naprosto změnilo nastavení pravidel pro fungování spolků a občanských sdružení v jeho prostorách. Nová pravidla byla natolik nevyhovující, že donutila řadu takových uskupení odejít a hledat náhradní prostory.

Divadlo Pod čarou má několik stálých zaměstnanců, provoz je financován granty a výnosy ze vstupného, pronájmů a provozu baru.

Tři městem provozované, zřizované nebo založené organizace získávají na svůj chod šest pětín celkového rozpočtu na kulturu. Amatérská uskupení svou činnost financují z grantového systému a institutu záštity starostky, kterému odpovídá šestinový podíl rozpočtové kapitoly kultura.

Tento poměr nemusí být sám o sobě problémový. Městské organizace ze svých rozpočtů financují nákladný provoz svých budov. Jako problematické vnímáme nepoměr mezi množstvím a cenou aktivit, které produkují městské organizace a organizace „amatérské“. (k tomu také Konvička 2016, veřejná „dotace“ na vstupenku v Divadle Pod čarou, Sladovně, Pivních slavnostech apod. – Konvička). Dalším velkým problémem je možnost veřejnosti účastnit se rozhodování o tom, jaká zadání mají městské organizace plnit. V žádné z nich není nastaven funkční mechanismus toho, jak se veřejnost může účastnit a vstupovat do debaty o veřejném zájmu a jeho konkrétním obsahu.

Sečteno a podtrženo – velká část rozpočtové kapitoly směřující do podpory kultury je pohlcována třemi velkými institucemi, které naplňují obsah svého veřejného zadání bez účasti veřejnosti.

5.4. Vztahy a souvislosti – regionální a nadregionální

V tomto problémovém okruhu bychom se pokusili sledovat zajímavě odkrytou **osu – teritoriálních souvislostí**, jež umožňuje další členění kulturních projektů v Písku. Zároveň se ukazuje tato osa jako možný podklad pro úvahy o posilování role kulturních projektů v oblasti rozvoje cestovního ruchu v Písku s jeho nejbližším okolím. Nabízí se odkaz ke známé ekologické mantře **o globálním uvažování** (přemýšlení v širších souvislostech) a **lokálním jednání** (místní práci s konkrétními viditelnými výsledky). Ale mluvíme – li o kulturních projektech také z pohledu řady kultivačních funkcí zaměřených na místní společenství – tedy sociální prostředí, není k ekologii nijak daleko.

Osa odkazující na prostor nabízí dvě cesty pro uvažování o kulturních projektech.

První je úvaha o **tvůrcích místních a příšlých nebo přicházejících**. Písek, a už jsme to několikrát zmínili, je tradičním měšťanským společenstvím, s mocnou dávkou tradice, odkazů k bohaté historii, která je v Písku s kulturou a uměním výrazně propojena. Budeme – li tedy mluvit o místních tvůrcích, pak tedy jako o **tvůrcích rostlých z konkrétního místa** a s místem spojených a k tomu ještě místo reflektujících v jeho aktuálních stavech, potřebách a tradicích. Jde o aktivní zaujaté lidi, těšící se, jak nám respondenti začasťe uváděli, velké podpory v místních tvůrcích kolektivech (Prácheňská scéna, Písečan, Nitka, Písecká umělecká beseda, Divadlo pod čarou, Písecký komorní orchestr, pěvecké sbory). Cenné je v tomto případě zjištění, že většina těchto tvůrců a jejich kolektivů vytváří podhoubí i pro **zapojení nastupující generace** (např. Písečánek). Také vnitatelé jejich projektů jsou začasťe místní, často dokonce osobní známí a přátelé. Sociální a integrační funkce kulturních projektů se naplňují. Protože však naše osa je dynamická, je užitečné upozornit na **možné zapouzdření se, uspokojení ze vzájemného přijímání a hrozbu následné rezignace na další rozvoj vlastních tvůrcích kompetencí**. V tomto případě je důležité uvést příklady příkladů průběžného „občerstvování“ (přehlídky, hostování, spolupráce s hostujícími tvůrci, mezioborová inspirace), což u řady kolektivů lze registrovat (například Mezinárodní folklorní festival, Písečan, PiKO, Nitka). Významnou rolí místních projektů, která z našeho pohledu není zcela doceněna, je **reprezentace města v rámci partnerství** města Písku s dalšími městy doma i v zahraničí.

Z podobných úhlů pohledu lze mluvit i o **hostujících tvůrcích kulturních projektů**. Jde velmi často o dovezené interprety, o prezentaci jejich umu a dovedností. Písek je pak zdrojem publika a zpětně se mu dostává možné inspirace a možného kontaktu s významnými postavami jednotlivých uměleckých a tvořivých oborů, umístění na pomyslné mapě

kulturních míst České republiky. Zpravidla jde také o produkce nákladnější a zaměnitelné se stejnými produkcemi v jiných městech. Z analýzy nám vychází malý počet projektů příšlých a přicházejících tvůrců zaměřených konkrétně na město Písek nebo vznikajících přímo ve městě (tady snad jen projekty filmové školy nebo školy restaurátorské, koncerty letních mistrovských kurzů nebo projekty interaktivních výstav v programu Sladovny). Specifickou skupinou jsou žakovští a pedagogičtí tvůrci přijíždějící do Písku v rámci festivalu Duhové divadlo.

Druhý pohled nad místními a regionálními souvislostmi je zcela jistě **přes osu uživatelé projektů - domácí a hosté** (turisté, návštěvníci) .

Nejdříve tedy **uživatelé kulturních projektů - hosté. Písek a Písecko je významnou turistickou destinací.** Klíčem k tomuto vnímání je především příroda (řeky, zajímavý a přitom nenáročný terén, řidší hustota osídlení). Samotné město Písek je také cílem turistických výletů za historickými památkami a to hlavně středověkým mostem, Křížickou elektrárnou a v posledních letech prokazatelně výstavami a programem Sladovny a Prácheňského muzea. Výrazným oslovením přijíždějících je také pravidelná letní produkce Prácheňské scény v areálu hradu Zvíkova. Specifické skupiny návštěvníků města přivádí i ze zahraničí významné festivaly (divadelní Šrámkův Písek, Mezinárodní festival studentských filmů, Mezinárodní folklorní festival nebo Mezinárodní Ševčíkovy letní mistrovské kurzy). Na místě je důležité je také připomenout, že přijíždějící návštěvníci mají zpravidla srovnání z jiných míst, hledají nějakou místní jedinečnost, něco, co sami doma nemají nebo nemohou mít.

Uživatelé kulturních projektů – **domácí** si naopak výrazně cení stálosti, **možnosti zapojení se, spolupráce** (takto velmi často definovali naši respondenti svá očekávání od městské

slavnosti). Oceňují také setkání se známými, váží potvrzení svých zkušeností. Zároveň však mají zájem (spíše občas než často) uvítat něco neobvyklého, **zažít si nové a inspirující v pohodlnější verzi známého prostředí, snadné docházky a společného prožívání kulturních aktivit se svými blízkými**. Několikrát jsme se setkali s tím, že ve městě působící kulturní profesionál za svými kulturními „zážitky“ jezdí mimo Písek (Budějovice, Praha).

5.5. Podpora a financování písecké kultury ze strany města

Nahlédněme úvodem této kapitoly nejdříve na možnosti, jak ve městě rozměru Písku jsou nebo mohou být nastaveny **formy podpory kulturních projektů**. Tyto formy si vymežeme jako **ekonomické**, a uvnitř tohoto bloku jako formy finanční nebo nefinanční, a dále pak vymežeme **podporu mimoekonomickou**. Z tohoto pohledu je pak zajímavé sledovat, jak je podpora směřována (kolik kterých prostředků kam proudí) a jaké jsou využívané modely a konkrétní formy veřejné podpory kulturních projektů ve městě.

a) Formy ekonomické podpory - těmi rozumíme

- **budování, provozování, údržbu a modernizaci infrastruktury, zakládání a financování kulturních institucí** – zde se jedná o městské příspěvkové organizace: Centrum kultury města Písek, Knihovna města Písku; založené organizace: Sladovna o.p.s., Píseckem s.r.o.;
- **finanční či jinou hmotnou spoluúčasť na projektech jiných subjektů či financování služeb poskytovaných jinými subjekty (dotace, granty)** - prostřednictvím dotačních

programů včetně víceletého a dále programu Záštiny starosty/starostky města Písek.

- **nákup kulturních statků a služeb městem** (nejvýrazněji městská slavnost a další podobné aktivity např. Zahájení adventu).
- **zvýhodněné pronajímání vnitřních i vnějších prostor pro veřejné kulturní služby a poskytování bezúplatné propagace těchto služeb** – existuje speciální sazba pro neziskové organizace v Centru kultury i ve Sladovně, podobně klubovna v knihovně prostory ve školách.

b) Mimoekonomické formy podpory - těmi rozumíme:

- **zakotvení podpory kultury v rozvojové strategii** města či koncepci podpory kultury – město Písek dlouhodobě pracuje se strategiemi rozvoje a kultura v nich má své místo, v roce 2005 byla zpracována první městská kulturní strategie:
- **poskytováním záštiny kulturním akcím či projektům** – existuje transparentně vyhlašovaný program záštiny
- **bezplatné zajišťování informací a metodické pomoci pro poskytovatele veřejných kulturních služeb** – existuje bezplatná možnost zařazení do měsíčního kulturního zpravodaje v městské tiskovině, odbor kultury poskytuje konzultace k vyhlášeným programům podpory, k metodice vyúčtování, organizuje setkávání kulturních operátorů (schůzky ředitelů městských organizací, koordinační setkání k městské slavnosti)
- **podpora vzdělávání pracovních sil a dobrovolníků působících v oblasti kultury** – lze

registrovat pouze vzdělávání v rámci městských profesionálních organizací (úhrady cestovních náhrad a kurzovného, zápisné na konference), neexistuje žádný program pro nestátní a neziskové organizace.

- **podpora koordinace či kooperace při plánování a realizaci kulturních aktivit –** koordinační schůzky (neformální) ředitelů městských organizací, příprava městských slavností, je otázka jak je to s veřejnou dostupností a respektovanou rolí pro účast veřejnosti.
- **zajištění odborného servisu pro poskytovatele kulturních služeb (např. výzkum poptávky nebo poradenství pro získávání finančních prostředků mimo rozpočet města) –** neregistrovali jsme tuto formu podpory, výsledkem je i menší podíl mimoměstského financování píseckých kulturních aktivit (kraj, MK ČR a jiná ministerstva, nestátní grantové možnosti).

Shrneme – li pohled na městskou podporu kulturních projektů ve městě Písku, lze snadno (z počtu akcí, z rozpočtu města) registrovat významně **dominantní roli městských kulturních organizací**. Tato dominantní podpora se zároveň odráží především v oblasti **konzumace kulturních projektů** (občan jako spotřebitel), ale **původní tvůrčí umělecká činnost** je mnohem šířeji zastoupena ve skromněji podporovaném neziskovém nestátním sektoru (spolkové hnutí), který ale zároveň v Písku často přímo supluje i širší programové zastoupení některých žánrů a druhů umělecké činnosti (výtvarné umění, divadlo, loutkové divadlo, vážná hudba, literatura, folklór) .

5.6. Spolupráce-sdílení-zapojení, cílení a vyhodnocování

Schopnost komunikovat a navazovat spolupráci kulturních aktérů mezi sebou je pro udržení a rozvoj kultury v jakémkoli městě, Písek nevyjímaje, klíčová.

Naše obeznámenost s tímto tématem není nijak velká, měli jsme možnost mluvit individuálně s několika zástupci kulturního života, číst pravidelně místní tisk a sledovat záznamy některých veřejných debat. Informace o tom, jaké jsou vlastně jednotlivé zájmové kulturní skupiny ve městě, jsou v takových případech sdělovány spíše mezi řádky nebo takzvaně off record. Po té, co jsme organizovali debatu u kulatého stolu, jsme získali velmi zajímavou reflexi od jednoho z účastníků.

Prezentace i následná práce ve skupinách se mi velmi líbila. Obzvláště se zájmem jsem sledoval postupnou krystalizaci jednotlivých týmů. Výsledek mě velmi mile překvapil. Nevím jestli to bylo kouzlo nechtěného (..), ale nakonec vznikly tři skupiny, které podle mého názoru zcela přesně reprezentují současné kulturní prostředí ve městě.

(účastník debaty pracovních stolů, listopad 2016)

Ať už bychom vedli dělící linie jakýmkoli způsobem, přítomnost vyhraněných skupin je v Písecké kultuře patrně faktem. Je to vlastnost každého většího lidského společenství, že se lidé uvnitř něho mají schopnost vzájemně odlišovat a zároveň sdružovat se sobě více podobnými, případně spolupracovat na prosazování společných zájmů. Otázkou je míra takového odlišení, zda nepřerůstá v rivalitu, řevnivost, která ve výsledku poškozuje celek.

Tuto úvahu si dovolím ilustrovat menší vsuvkou z tisku, případ se týká celorepublikové

situace, ale lze ho použít i pro porozumění situace v Písku:

Michal Drtina, popisuje v internetovém časopise Amatérská scéna své dojmy z česko- německé konference věnované uměleckému vzdělávání, která se konala v Praze v roce 2013. Prezident německé Rady pro kulturu Max Fusch zde vystoupil jako řečník a shrnul zkušenosti z vývoje v Německu. Kultura je podle prezidenta Fuchse veřejný zájem a jeho prosazení je třeba zorganizovat. Oproti individuálním či skupinovým zájmům, je třeba aby se menší i větší organizace či jednotlivci spojili do zastřešující organizace a vytvářeli tlak na politiky tak, aby nastavili potřebné struktury, skrze které by se do kultury a umění dostával dostatek financí ze státních zdrojů.

Autor článku reflektuje také české pozice, které měl na konferenci možnost sledovat:

..jako červená nit se proplétalo téma řevnivosti. Téma soupeření mezi jednotlivými lidmi ve společnosti a především mezi jednotlivými skupinami působícími v oblasti kultury. Tedy mezi divadelníky, tanečníky, hudebníky, fotografy a filmaři, mezi profesionály a amatéry, mezi pedagogy a žáky...

(Drtina 2013)

Řevnivost, je podle Drtiny způsobena nejenom nedostatkem financí, ale také komunikace, tolerance a nadhledu. České uvažování se „tříští“ na prezentaci jednotlivostí a nemá potřebu splynutí do jednoho celku.

.. v Česku se prezentují unikátní a silné umělecké komunity, které však neumí dojít ke spojení a k vytvoření společenského tlaku, což vede k jejich snadnému rozdělení a postavení se proti sobě.

(Drtina 2013)

<http://www.amaterskascena.cz/clanek/kultura-je-verejny-zajem-a-ten-je-treba-zorganizovat->

Zpět do Písku. Vedle rivality a řevnivosti, spíše naznačované než vyslovené, jsme se v rozhovorech dostávali také k příkladům spolupráce, výpomoci, či dokonce poskytnutí azylu. Takové příklady pocházely zejména z oblasti neziskových organizací. Spolupráce vzniká na základě vzájemných osobních vazeb a známostí, bez předem daných pravidel.

V případě spolupráce velkých městských organizací a to zejména Centra kultury a Sladovny s menšími subjekty jsou pravidla pro spolupráci nastavována jednostranně, tím „silnějším“ partnerem (například ve formě pravidel pronájmů, záborů, ceníků nebo i nároky na „profesionální“ standard) a mohou vést k tomu, že menší subjekt z důvodů nedostatku svých zdrojů (finančních ale především lidských) od takové spolupráce ustoupí. Knihovna má velký zájem o spolupráci se spíše neorganizovanou veřejností. V žádné ze tří městských organizací není metodicky nastavená forma spolupráce s kulturními neziskovými organizacemi coby způsob žádoucí veřejné podpory.

Otázka, která souvisí daleko spíše se systémem financování, je způsob, jakým si město spoluurčuje a vyhodnocuje své zadání pro místní kulturní aktéry. Z toho, co jsme měli možnost zjistit, vyplývá, že město spoluurčuje podobu písecké kultury především svou finanční politikou v této oblasti. Systém veřejných grantů dává možnost se zapojit do kulturních aktivit, závěrečná uzávěrka pak přináší přehled o tom, zda organizace se svěřenými prostředky zacházely řádně. Komponentou takového zacílení by však mělo být i zadání věcné, které by odpovídalo tomu, jaké cíle město podporou kultury sleduje. Plnění takového zadání je pak možné sledovat pomocí evaluačních mechanismů.

V Písku je přítomen silný proud médií veřejného zájmu, která se snaží kontinuálně

reflektovat dění v kultuře. Svými texty a dalšími aktivitami spoluvytváří veřejnou debatu o kultuře, která je základem pro její hodnocení i další rozvoj.

5.7. Participace

V řadě souvislostí jsme se měli možnost setkat s tématem *participace a její deficit v Písku*. Nejvýrazněji téma zaznělo ve spojení s městskými slavnostmi, kdy si řada našich respondentů, kteří byli v roli účinkujících v městských slavnostech, stěžovala na nedůstojnou, neplnohodnotnou roli, kterou zde musí sehrávat coby jakési předkapely zaplacených televizních tváří. Kritika směřovala také k angažování komerčních agentur pomáhajících při produkci slavností a opomíjení silného sebe/organizačního potenciálu neziskového a zájmového sektoru ve městě.

Jako velký deficit participace vnímáme nepřítomnost mechanismů, skrze které by se mohla veřejnost vyjadřovat k fungování a zaměření velkých městských organizací. Institucionální nastavení, kdy se občané mohou vyjadřovat skrze své volené zástupce v Radě, správní radě či kulturní komisi se ukazuje jako nedostatečné.

5.8. Písecké městské slavnosti

Jednou z konkrétních kulturních akcí, jejíž analýzu jsme se rozhodli zařadit do naší zprávy, jsou městské slavnosti. Jde o největší městem podporovanou konkrétní akci, na jejíž přípravě se podílí velké množství producentů i uživatelů kultury z Písku i mimo něj. Podstatná je také relativní kontinuita slavností. V rozhovorech s našimi respondenty nás

zaujala vysoká míra různosti toho, co o slavnostech říkají a jak je hodnotí. Vnímáme proto jako užitečné zabývat se jimi podrobněji. Výpověď o slavnostech lze do jisté míry vztáhnout k fungování veřejně podporované kultury jako celku.

Naše práce v terénu začala v srpnu, tedy dvě měsíce po letošních slavnostech. Neměli jsme proto možnost je navštívit přímo. Informace o nich jsme získali nepřímo - z rozhovorů, z otevřených zdrojů (stránky města a slavností) a také z debaty pracovních skupin v rámci veřejného projednávání dne 21.11. 2016.

Původ městských slavností spadá do 18. století, je spojen s mariánským kultem a zejména úctou k obrazu Matky Boží, který byl od 17. století umístěn v děkanském kostele Narození Panny Marie. Vděk pocítovaný za to, že ochránila město v 18.století od moru a později i válečné zkázy, se tehdejší měšťané rozhodli stvrdit slavnostním slibem písecké městské rady, která slíbila Matku Boží ctít zvláštní slavností. Ty se potom konaly každoročně (Písecký Deník, 4.12.2015)

Kontinuita slavností byla přerušena po druhé světové válce. V roce 1975 byl za dramatických okolností dokonce z kostela ukraden obraz Písecké Madony, dodnes se nenalezl.

Od roku 1993 začíná historie obnovených městských slavností. Z provedených rozhovorů jsme vyrozuměli, že iniciace začala v Českém Krumlově, historicky-turistickém městě první ligy, kde byly obnoveny tzv. Rožmberské slavnosti. Od počátku je tedy žádoucí „příměsí“ městských slavností to, co řada našich respondentů označuje specifickým pojmem „historično“. Součástí slavností tak jsou kostýmované scény, kdy do města přijíždějí čeští panovníci a předávají mu nějaká práva nebo alespoň dobře míněné rady.

Termín slavností je ustálen v první polovině června, z dostupných programů je možno vyčíst, že začínají v pátek, různorodým programem na několika pódíích (velké náměstí, sady, nábřeží..) za součinnosti městských a dalších institucí. Ve městě jsou stánky a kolotoče. Po celou dobu vystupuje pestrá směs účinkujících – děti ze ZŠ i MŠ, místní amatérské skupiny (divadlo, šermíři), menšiny, sportovní a taneční oddíly atd. Večer vrcholí do podoby koncertu „významnější“ hudební skupiny. V podobném duchu probíhá také sobota, kdy může být doplněn ještě ohňostroj.

V neděli je slavnost uzavírána bohoslužbou a procesím z děkanského kostela k mariánskému sloupu. Městská rada obnoví svůj slib s Bohorodičkou.

Z rozhovorů vyplynulo, že souvislost slavností s mariánským procesím a slibem městské rady je zřejmá spíše menšině. To, co bylo přítomné ve všech rozhovorech byly rozpaky (uvozené tím, že letošní rok je s ohledem na nového ředitele Centra kultury, které slavnosti organizuje, tak trochu v „záběhu“).

V loňském roce napsal Zbyněk Konvička ve svém hodnocení slavností do Píseckého světa toto:

Nemůžu si ale pomoci nenapsat svůj pohled na akci, která se odehrává ve stále stejném duchu. Ze setrvačnosti, pohodlnosti, nedostatku invence? Ale hlavně ve stále se vytrácejícím se odkazu na město a jeho historii. Vůbec by nevadilo, kdyby se rok co rok vařilo podle jednoho podobného receptu, ale menu by se dalo požívat (tak jako třeba v Českém Krumlově či Táboře). Pak mě ani nenapadne psát další text o tom, proč zrovna kulturní kuchyně píseckých „slavností“ na mě působí jako prošlý a několikrát ohříváný

polotovar z marketu. (Konvička 2015)

V další části textu se autor zamýšlí nad tím, co se slavnostmi dál. Vidí tři možné scénáře:

1) najít jednoznačnou historickou událost či osobnost, k níž slavnost vztáhnout a udělat pro všechny čitelnější, 2) rezignovat na koncept a prostě uspořádat festivalovou pouť bez nároku na to nazývat se městská slavnost. 3) rozpustit rozpočet slavnosti do kontinuálního kulturního léta v Písku a pořádat více malých událostí pro turisty i místní.

Podobně pak vyznívají individuální rozhovory a také výsledky veřejného projednávání.

Výpovědi lze shrnout do několika problematických bodů.

- Nejasná identita – co je to správné historično?

Jakoby s ukradeným obrazem zmizela i jasná představa toho, o čem vlastně ty slavnosti jsou. Nedělní bohoslužba a procesí působí jako popelka, krčící se vedle „zábavných“ událostí pátku a soboty.

- Nedostatek participace - pro koho slavnost je?

V rozhovorech jsme se několikrát setkali s návrhem, že slavnost má být „pro“ místní a „o“ místních. Není dostatečně jasný marketing akce. Respondenti/účinkující vnímají své zapojení jako nedůstojné, že jsou v roli jakýchsi předkapel velkým zaplaceným tv hvězdám. Výhrady byly také k využívání služeb komerčních agentur, které akci spíchnou na klíč, ovšem bez péče o lokální a specifické.

- Placení vstupného.

Objevují se dva názory - za jistou cenu jistý standard služeb, anebo je to komunitní akce, kde je důležité podpořit sounáležitost a prostupnost. A která také nevyžaduje tak velký rozpočet.

Poměrná shoda je v kritice stánků a kolotočů. Spíše než o jejich prostou přítomnost to čteme jako vymezení se vůči pocitům (kultuře) chaosu a lacinosti, která se ze stánků prostupuje i celé město.

V jednom z rozhovorů jsme se dozvěděli, že se po letošních slavnostech začala scházet skupina aktérů, kteří se začínají domlouvat o podobě příštích slavností. Zatím nemáme moc podrobností, ale vnímáme to jako doporučeníhodný způsob práce na podobě lepších slavností.

5.8. Vzdělání – uživatelé

Také v Písku, podobně jako v jiných českých městech se ukazuje, že schopnosti být uživatelem kulturních statků se musíme učit, musíme v ní být kultivováni. S tím, jak se po roce 1989 stává společnost více sociálně diferencovanou, s nástupem digitálních technologií a celkovou globalizací kultury, přestává být socializace do (národní) kultury tak samozřejmou. Není naším úkolem snažit se tento proces jednoznačně vysvětlit, můžeme však pro naše potřeby vyslovit tezi, že především škola a konvenční mediální prostředky, které za „kultivaci“ starších generací odpovídaly především, tuto schopnost ztrácejí.

Respektive v případě vzdělávacího systému, nejsou s to se stále stejnými prostředky dosáhnout stejných cílů. Prohlubují se také sociální nerovnosti mezi dětmi, jejich možnosti se kulturně vzdělávat mají často souvislost se sociálním postavením rodiny. Kopíruje se tak situace z celého vzdělávacího systému. Mezi kulturou a vzdělávacím systémem vzniká stále se zvětšující prostor.

Kulturní instituce ve městě jsou si toho velmi dobře vědomy a snaží se vytvářet prostředky, jak tuto vznikající mezeru -meziprostor přemostovat. Jak ve Sladovně, tak v Knihovně, či Muzeu jsou vytvořeny pracovní pozice na pomezí kurátora a pedagoga. Úkolem lidí, kteří na těchto pozicích působí, je navazovat spolupráci se školami, zvat je na aktivity svých institucí, připravovat program tak, aby navazoval na jejich potřeby. Ve Sladovně probíhají komentované prohlídky nových výstav pro učitele. Knihovna má svou pobočku přímo v jedné ze základních píseckých škol T.Šobra.

V Písku existuje systém „školních vstupenek“.

Ve městě je také přítomný silný segment uměleckých a umělecky zaměřených škol.

Je zde Základní umělecká škola s nově vybudovaným zázemím pro umělecké vzdělávání ve třech oborech (hudební, výtvarný, dramatický). Ve škole působí kvalifikovaní pedagogové, škola má bohatou tradici, její ředitelka je prezidentkou Asociace Základních uměleckých škol. Zřizovatelem ZUŠky je Jihočeský kraj, který se snaží své příspěvkové organizace adekvátně podporovat. ZUŠ mají na úrovni kraje možnost spolupracovat.

Písecká Základní umělecká škola organizuje také Akademii třetího věku s uměleckými obory.

V Písku působí Svobodná waldorfská škola. Jde o základní školu s prvním a druhým stupněm. Waldorfská pedagogika akcentuje přístup dětí k umění jako jeden ze základů výchovy. Každoročně se Písek stává dějištěm divadelního festivalu waldorfských škol a za kulturním cílem sem přijíždějí děti z celé ČR. Vedle toho organizuje Svobodná ZŠ další akce s přesahem do života města (Masopustní průvod).

V roce 1996 byla v Písku založena Filmová akademie Miroslava Ondříčka – vyšší odborná a Vysoká filmová škola. Je to jediná vysokoškolská vzdělávací instituce ve městě působící, studium na ní je zpoplatněno. Filmová škola organizuje každoročně filmový festival, který organizují především studenti. Odehrává se ve městě a je určen obyvatelům i návštěvníkům, kteří za ním přijíždějí.

Další uměleckou vzdělávací institucí je soukromá Vyšší škola odborná restaurátorská, která vzdělává budoucí restaurátory.

Vzdělávání a rozvoj komunitních aktivit provozuje také knihovna. V knihovně působí lektorský tým, zajišťující přednášky a besedy pro všechny stupně škol, vzdělávání široké veřejnosti a další aktivity.

Situace v uměleckém vzdělávání je v Písku dosti příznivá. Jsou zde vybudované struktury a jsou zde přítomni vzdělaní profesionálové. Jejich nabídky tak mohou využívat především ti, co „na to mají“, ať už kulturní kapitál nebo peníze.

Otázkou zůstává, zda je možné dostat nabídku také k těm ostatním. Zda je možné cíleně

podpořit nějakou formu spolupráce kulturních a uměleckých vzdělávacích institucí se základními a středními školami.

6. Cestovní ruch jako součást strategie rozvoje kultury ve městě Písku

O vědomí potřebnosti podpory cestovního ruchu z veřejných zdrojů ve městě Písku svědčí následující citace z knihy Písecké století Jiřího Práška:

Na začátku (20.) století se Písečtí odhodlali k dalšímu průkopnickému činu. Od malíře Václava Jansy, jehož manželka pocházela z písecké rodiny Reinerů, si nechali namalovat propagační plakát města, tzv. "návěští písecké". Adolf Heyduk, jehož v žádném případě nebylo možno pominout, obohatil plakát verši a městská rada s přispěním Občanské záložny a dalších mecenášů zadala tisk u renomované smíchovské firmy. Náklad činil tři tisíce kusů a jeho pořizování přišlo na více než dva tisíce korun. Práce spojené s tiskem se však protáhly a záměr rozeslat plakát na sezonu roku 1902 se již nezdařil. Proto počkali s distribucí až na duben následujícího roku. Objevil se na všech nádražích v Čechách, v hotelích a na veřejných místech všech větších měst. Jen do Prahy a jejích předměstí ho rozeslali na 500 kusů. Lichotivý posudek na plakát s jeho podrobným popisem se objevil v jednom dubnovém vydání Národních listů a písecká radnice byla doslova zavalena žádostmi o zaslání především z různých škol. Bohužel náklad byl jednorázově rozebrán. (Prášek 1999:13)

Jak již bylo výše uvedeno, město má dlouhou tradici rekreačního a turistického cíle, sahající do počátku dvacátého století. Významnou turistickou „atraktivitou“ je město a jeho okolí jako celek – přívětivý krajinný a historický region – kulturní „ekosystém“, který nabízí kultivované, zušlechťované prostředí nenarušené velkými industriálními a dopravními projekty. Písek může neustále směle navazovat na svou prvorepublikovou image lázní v lesích, města studentů a penzistů. Odlehčeného prostředí, přívětivého k návštěvníkům i

svým obyvatelům. Otázkou pro tuto kapitolu je, jakým způsobem tyto hodnoty může podporovat a rozvíjet ve městě přítomná kultura.

V dokumentu Strategie rozvoje města Písek do roku 2025 (Strategie..2015:25) je jednou z prioritních os rozvoje města uvedena osa C – Atraktivita města. Domníváme se, že cíle a opatření popsané v této části dokumentu (zejména pak podosa C1 – Zatraktivnění centra města a fenoménu řeky) jsou žádoucími předpoklady rozvoje cestovního ruchu a to i toho, který se opírá o kulturní nabídku města. Na základě našeho šetření a analýzy získaných dat, jsme definovali 4 klíčová témata, která je třeba v souvislosti s kulturou v oblasti cestovního ruchu rozvíjet.

Klíčová témata:

6.1. Destinační management a jeho diskontinuita

Veřejná podpora cestovního ruchu se ve městě Písek uskutečňuje především financováním grantového programu na podporu cestovního ruchu a také veřejnou podporou destinační společnosti Píseckem. V posledních deseti letech je to již třetí městem založená a podporovaná organizace destinačního managementu. Diskontinuita organizační, obsahová i personální je zjevným handicapem pro možnou koordinaci rozvoje cestovního ruchu. Soukromí podnikatelé v oboru mohou zvažovat, nakolik je pro ně časová a další investice do koordinačních aktivit smysluplná. Společnost Píseckem se zaměřuje především na českého návštěvníka města a jeho okolí. Zprostředkovává informace o konaných kulturních a dalších volnočasových aktivitách a také o službách v CR, poskytovaných jednotlivými podnikateli. Provozuje facebookovou stránku s aktuálními

informacemi, fotografiemi reportážního a propagačního charakteru.

Dalším místem „styku“ veřejného a privátního v cestovním ruchu je tzv. komise cestovního ruchu, poradní orgán Rady města, ve kterém má své zastoupení také veřejnost. Pokud je postavení komise coby poradního orgánu vnímáno jako slabé s malým vlivem na reálná rozhodnutí Rady, může to přispívat k malé důvěře podnikatelů v postupy města v oblasti cestovního ruchu.

6.2. Hoteliéři jako významná skupina poskytovatelů služeb v cestovním ruchu

Z rozhovorů, které jsme vedli s několika respondenty z oblasti cestovního ruchu, vyplynulo, že ubytovací kapacity v Písku zdaleka neslouží ve většině k ubytování turistů. Významnou skupinou jsou naopak zaměstnanci (střední management) nově vzniklých výrobních provozů v průmyslové zóně, případně účastníci mezinárodních setkání specifických volnočasových aktivit (mistrovství v metané, přehlídka ušlechtilých psů, přehlídka country tance apod.). Na obsazenosti hotelů se neprojevují ani větší kulturní události jako je filmový festival, folklorní festival, městské slavnosti apod. Otázkou tedy je, kde se ubytovávají návštěvníci těchto kulturních událostí, a kolik ve městě utrací za další služby.

Hoteliéři však mají zkušenost s ubytováním zahraničních turistů, cestujících zájezdovými autobusy na „trase“ Praha – Český Krumlov, případně Linz, Vídeň. Minimum těchto návštěvníků se vydává do města, aby zde spotřebovalo nabízené služby (včetně těch v kultuře) a přineslo tak další peníze do místní ekonomiky.

Autobusové zájezdy v malém počtu zastavují také na píseckém terminálu, návštěvníci (zahraniční především mimoevropští turisté) se zdrží na jednu až dvě hodiny trvající prohlídku města, kdy jejich útrata za služby je také minimální. Jak bude popsáno v následující části, strategie města se na zahraniční návštěvníky příliš neorientuje, je otázkou, zda není na čase přistoupit k budování potenciálu pro zvyšování podílu zahraničních turistů na celkové návštěvnosti města.

Z rozhovorů s ubytovateli vyplývá, že město by mělo dbát na zvýšení své atraktivity (večerní život, „estetická“ regulace návštěví a reklam uvnitř městského centra, přístup k řece, úroveň gastroslužeb v některých emblematických podnicích apod.) a také učinit snadno dostupným informace o kulturním a dalším dění pro krátkodobého návštěvníka. Významným segmentem ubytovaných hostů jsou návštěvníci specifických volnočasových setkání, kteří přijíždějí i mimo sezónu, což je podstatné z hlediska udržitelnosti ubytovacích služeb. Zde se nabízí vytvořit pasportizaci vybavení města a jeho okolí nejrůznějšími typy zařízení potřebných pro tyto specifické volnočasové aktivity. (tělocvičny, venkovní sportovní areály, kulturní sály apod.).

6.3.Cílová skupina návštěvníků města

Z rozhovorů a dokumentů, které jsme měli možnost studovat, vyplývá, že podpora cestovního ruchu v městě Písku je zaměřena především na tuzemského návštěvníka se středními až nižšími příjmy. Odpovídá zjištěním o nejběžnějších návštěvnících jihočeského kraje, která jsou uvedena v Krajské strategii rozvoje cestovního ruchu, kde se na straně 78 píše:

Z hlediska zaměření služeb a propagace regionu je potřeba vyjít z typologie návštěvníka kraje. Z vnějšího turistického pohledu je Jihočeský kraj často vnímán jako zdravý, klidný region vhodný k relaxaci a odpočinku. (...) V kraji dlouhodobě tvoří dominantní podíl česká klientela, cca 30 % pak jsou zahraniční návštěvníci. Z hlediska typologie jde často o rodiny s dětmi.(...) Jihočeský kraj je destinací, která z hlediska klientely staví především na střední (popř.nižší) příjmové skupině návštěvníků.

Krajská strategie rozvoje cestovního ruchu však usiluje o postupné zvyšování podílu návštěvníků s vyšší příjmovou úrovní. Toho je možné dosáhnout zlepšením propagace destinací a zvyšováním kvality služeb a lidského kapitálu v oblasti cestovního ruchu.
(Strategie rozvoje cestovního ruchu, str.78)

Otevřít otázku jak zvýšit podíl zahraničních turistů mezi návštěvníky města považujeme za jedno z možných opatření pro CR v návrhové části. Souvisí však i se zde uváděnou problematikou. Pokud se má zvýšit jejich podíl, je třeba investovat do kvality zařízení poskytujících služby a zejména do lidí, v těchto službách působících (myšlena je jejich kvalifikace – klientský přístup, jazyková výbava a odborná způsobilost).

Zvyšování kvality služeb by však mělo cílit i na tuzemského návštěvníka. Mezi nejčastěji zmiňované nedostatečné služby pro turisty ve městě Písku, je uváděn kemp a podpora vodácké turistiky.

6.4. Potenciál kultury pro rozvoj cestovního ruchu

6.4.1. Kamenný most

Památkou a největší atraktivitou města je pochopitelně Kamenný most – nejstarší

dochovaný kamenný most v Čechách. Vnímáme obrovský potenciál a příležitost pro zacílení veřejné podpory města v rozvoji spolupráce se Spolky přátel Kamenného mostu a Domu U slona. Starobylý Dům U Slona lze považovat za ikonickou stavbu, jehož majitel má zájem na podpoře nekomerčního kulturního využití objektu. Schopnost „intimního“ (ne prvoplánově komerčního) zacházení s krásným starobylým domem je v současné době obrovským potenciálem pro CR. Jednou z možností je vybudovat zde informační centrum. Z hlediska podpory CR se nám návrh vybudovat „Íčko“ v nové knihovně nejeví jako příliš šťastný, zejména kvůli odlehlé poloze nové knihovny.

6.4.2. Sladovna

Za další špičkovou atraktivitu lze považovat projekt galerie Sladovna. Je to cílová destinace českých návštěvníků z řady měst mimo Písek i Jihočeský kraj. Na statistice návštěvnosti lze vysledovat, že návštěvnost Sladovny prudce vzrůstá v letních měsících, a lze tedy dovozovat, že se jedná o turisty navštěvující o prázdninách Písecko. Sladovna má svůj program pro školy a stává se destinací pro školní výlety dětí z oblastí mimo Písecka. Jistý podíl mají ve Sladovně i zahraniční návštěvníci. S ohledem na návštěvnickou atraktivitu místa je vhodné zvážit, zda nerozšířit její (propagované) zaměření a nabídku také o dospělé návštěvníky.

6.4.3. Kulturní události ve městě

Za kulturní událost s velikou tradicí a přesahem do cestovního ruchu lze považovat divadelní festival Šrámkův Písek a také Ševčíkovy mistrovské kurzy pro mladé houslisty. Přesto, že počet návštěvníků těchto akcí není nijak rozsáhlý (a velmi úzkého zaměření),

zvyšují obě akce povědomí české veřejnosti o kulturním charakteru města.

Atraktivní pro návštěvníky zvenčí jsou bezpochyby také **Písecké folklorní slavnosti**, organizované sdružením Písečan. Díky jejich mezinárodním kontaktům a orientaci přijíždějí na slavnosti lidé z celé republiky i zahraničí.

Zcela svébytnou návštěvnicky atraktivní aktivitou je Filmový festival organizovaný Filmovou školou. Do města je možné nalákat návštěvníky filmových festivalů, studenty filmových škol. Spolu s filmařskou tradicí ve městě přítomnou je to velmi podstatný potenciál pro rozvoj CR v Písku.

Oba festivaly se potýkají s vysokou organizační náročností (danou zejména amatérským zázemím organizátorů).

6.4.4. Propagace města jako turistického cíle

První film o krásách města Písku a jeho okolí byl natočen již roku 1925. Jiří Prášek o tomto počínu píše:

V roce 1924 odmítli písečtí nabídku společnosti Minervafilm Praha, výrobní vědeckých a poučných filmů, že k propagačním účelům nafilmuje Písek a okolí. Za film od délky 450 metrů chtěli 20 korun za 1 metr, za každou další kopii pak 9 korun za metr.

Teprve ve dnech 5.-9. září 1925 navštívila město pražská společnost Favoritfilm, aby na objednávku píseckého Klubu čsl.turistů natočila město s jeho pouličním životem pro budoucí časy „pročež negativ filmu bude náležitě konservován. Jednou po 50-i letech budou si naši potomci předvádět na plátně, jak vypadali jejich předci v roce 1925!“ Díky tomuto chvályhodnému činu, o který se zasloužili zejména Robert a Dr.Jaromír Malý, můžeme dnes skutečně obdivovat život města v polovině dvacátých let. Z filmu je však především patrný záměr propagovat město a jeho krásné okolí. To bylo ostatně také zadání pro ředitele společnosti a zároveň režiséra snímku Podjukla a operátora Brabce. Film Město v lesích Písek nad Otavou byl nejprve promítán pro písecké školy 10.-12. prosince a veřejnosti pak představen v sokolském biografu 27.a 28.prosince 1925. (Prášek str.56)

Na tuto skvělou historickou tradici by město mohlo navázat a využít potenciálu filmové školy,

která se ve městě nachází. Nejde jenom zdaleka o získání vhodných propagačních videí, ale také o vzájemné zviditelnění jak města, tak filmové školy, coby významného kulturního činitele na jeho území. A také vytvoření významnějších vazeb mezi studenty této školy a prostředím města, ve kterém studují.

Použité zdroje:

Drtina, M. (2013): Kultura je veřejný zájem a ten je třeba zorganizovat, Amatérská scéna, 2013 (dostupné na: <http://www.amaterskascena.cz/clanek/kultura-je-verejny-zajem-a-ten-je-treba-zorganizovat-13031301445.html>)

Hubáček, O. a kol.: Lokální funkce kultury (Teoreticko-metodologická východiska), Filozofická fakulta UK v Praze, 2015 (1. vydání)

Konvička, Z. (2015): Hra na městskou slavnost, Písecký svět, 13.6.2015 (dostupné na: <http://www.piseckysvet.cz/kultura/divadlo-pod-carou-spojuje>)

Konvička, Z.(2016): Prohlášení k výsledkům grantů: Divadlo Pod čarou spojuje, Písecký Svět, 9.1. 2016 (dostupné na: <http://www.piseckysvet.cz/kultura/divadlo-pod-carou-spojuje>)

Prášek, J.(1999): Písecké XX.století, JaM Písek

Putna, M.(1996): Písek: kolikero je jihočešství, koliker je Písek, Souvislosti 1996/2-3